

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.I.20.336/2026/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Barbalics Ügyvédi Iroda (Cím4., ügyintéző: dr. Barbalics István ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2.) kérelmezőnek – a törvényes képviselő1 elnök által képviselt Alperes1 (Cím1) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 10.Pk.20.205/2026/11. számú végzése ellen a kérelmező részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla a kérelmező Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára legkésőbb e végzés meghozatalától számított 60 (hatvan) napon belül 44 550 (negyvennégyezer-ötszázötven) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a kérelmező jogutódként peres fél a jogelődje által eredetileg 2005. június 8-án a település1 Városi Bíróságon előterjesztett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult, jelenleg a település2 Járásbíróságon ügyszám1 számon folyamatban lévő perben (a továbbiakban: alapügy).

[2] A kérelmező 1/2 arányban örököse a 2024. november 16-án elhunyt jogelődjének, amely jogutódlás tényét 2025. szeptember 8-án jelentette be az alapügyben eljáró bíróságnak a 2025. augusztus 29-én kelt hagyatékátadó végzés egyidejű csatolásával. Ez alapján a 2025. november 6-án jogerőre emelkedett végzéssel állapították meg a jogutódlás tényét.

[3] A kérelmező a kérelmében 3 009 600 Ft vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni a kérelmezettet az alapügy 2026. január 14-ig tartó időtartamára. A másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró hivatkozása szerint jogutódként is megilleti a jogelődjének a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 7. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján járó vagyoni elégtétel egésze.

[4] A kérelmezett az ellenirátában kérte a kérelem 1 504 800 Ft-ot meghaladó részének elutasítását. A másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró védekezése szerint a kérelmező jogutódként csak a jogelődjét megillető vagyoni elégtétel felére tarthat igényt.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett végzéssel kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 1 524 600 Ft-ot és 38 372 Ft „perköltséget”, amelyet meghaladóan elutasította a kérelmet. Kötelezte a kérelmezőt 44 241 Ft illeték megfizetésére és megállapította, hogy 46 047 Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

[6] A végzés másodfokú eljárás szempontjából jelentős indokolása szerint a másodfokon is folyamatban volt alapügy számított pertartama 7524 nap, amelyből 7425 nap a kérelmező szempontjából jogutódként, 99 nap a saját jogán érvényesített időtartam.

[7] A kérelmezőt jogutódként azonban a jogelődje után számított vagyoni elégtétel 1/2-e illeti meg, mert bár teljeskörű jogutódnak minősül, ezért a sérelmezett eljárást úgy kell tekinteni, mintha mindvégig ő maga vett volna abban részt, a jogutódok nem jogosultak több összegre, mint a jogelődjük, hanem a napi 400 Ft vagyoni elégtétel összesen illeti meg őket (BDT2023. 4700., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.149/2025/2. és Pkf.II.20.313/2025/2.).

[8] Mindezek miatt a kérelmező jogutódként 7545 napra 1 485 000 Ft, az azt követő 99 napra saját jogán 39 600 Ft vagyoni elégtételre jogosult. Az ebből adódó pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel rendelkezett a meg nem fizetett eljárási illeték és a „perköltség” viseléséről.

[9] A kérelmező a fellebbezésben kérte a végzés részbeni megváltoztatását és a vagyoni elégtétel 1 485 000 Ft-tal és a „perköltség” 37 125 Ft + áfa összegre történő

felemelését, valamint az eljárási illeték megfizetése alóli mentesítését. Kérte, hogy az ítéltábla keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot az Emberi Jogok Európai Egyezménye a továbbiakban: EJEE) 6. és 41. cikkeinek az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) általi értelmezésével kapcsolatosan abban a kérdésben, hogy a hazai alapügyekben folyamatban lévő bírósági eljárásban a jogelőd fél jogutódként belépő félnek megítéli-e az EJEB a nem jogutódokkal azonos mértékű nem vagyoni kártérítést, azaz a jogelőd jogán megillendő kártérítést osztja-e a jogutódok számával, avagy nem. Indítványozta továbbá, hogy az ítéltábla egyedi normakontroll-eljárás keretében forduljon az Alkotmánybírósághoz a Pevtv. szerinti többes jogutódlás esetén alkalmazandó vagyoni elégtétel szabályainak értelmezésével kapcsolatosan.

[10] Előre bocsájtvá, hogy a támadott végzés indokolásától eltérően nem volt másodfokú eljárás az alapügyben, előadta, hogy az EJEB joggyakorlata szerint a jogutódokat a polgári bírósági eljárásnak a jogelőd által indított eljárás kezdő időpontjától megilleti a jóvátétel. Részletesen vitatta azt a jogalkalmazói megoldást, amely a vagyoni elégtétel összegét megosztja a jogutódok között. Álláspontja szerint ez az értelmezés önellentmondásos: a bíróság döntése szerint a jogutódlást úgy kell tekinteni, mintha a jogutódok mindvégig részt vettek volna az eljárásban. Ha a jogi fikció szerint a jogutódok már a per kezdetétől jelen vannak, akkor logikailag elkerülhetetlen a következtetés, hogy az eljárás elhúzódása az ő személyes jogaikat is sértette a kezdetektől fogva. A bíróság döntése tehát belső logikai ellentmondásban áll: elismeri a jogutódok folyamatos perbeli jelenlétét, de megtagadja tőlük a jogalanyi minőségükből fakadó egyéni elégtételt. Ez a következtetés anyagi jogi analógia, amely idegen az alapjogi kompenzáció természetétől. A vagyoni elégtétel sui generis jogintézmény, amelynél az egyéni alapjogsérelem az irányadó. A jogutódok a jogelőd jogán, az alapügy kezdő időpontjától, alanyi jogon jogosultak az EJEE 6. cikke szerinti tisztességes bírósági eljárás megsértése miatti alapjogsérelem esetén érdemi jogvédelmet és méltányos elégtételt kérni az EJEB-től. Az elsőfokú bíróság döntése a rá vonatkozó, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat figyelmen kívül hagyta, és így az érintett felek tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is okozta. Részletesen összehasonlította a vagyoni elégtétel ügyében kialakult magyar és az EJEB gyakorlatot, és rámutatott: az előző logikailag hibás érvelése, hogy a nem vagyoni sérelem osztható vagyoni érték, a jogutódlás eljárási fikciója korlátozza a kártérítést, ennek eredménye fix keretösszeg felosztása az alanyok között; addig az utóbbi helyes gyakorlata szerint a nem vagyoni sérelem személyhez kötött és nem osztható, a jogutódlás csak a perbeli állást viszi át, a sérelem mértékét nem limitálja, ennek eredménye fejenkénti értékelés az áldozati status alapján. Utalt arra, hogy a Pócza és mások kontra Magyarország (no. 13353/21.), a KESZO ELIT Bt. és mások kontra Magyarország (no. 27524/23.), a Gyöngyvér Antalné és mások kontra Magyarország (no. 11193/21.), a Horváth Katalin és mások kontra Magyarország (no. 60912/21.), a Kormos Lajos és mások kontra Magyarország (no. 19380/21.), a Zsifkovics István és mások kontra Magyarország (no. 25717/21.) ítéletekben az EJEB több jogutód részére személyenként ugyanakkora összegű kártérítést állapított meg és az elsőfokú végzéssel ellentétben nem osztotta meg annak mértékét.

[11] A kérelmezett a fellebbezésre tett észrevételben kérte az elsőfokú végzés helybenhagyását. Hivatkozása szerint a kérelmező jogilag és logikailag is hibás érvelésével szemben a vagyoni elégtétel nem többszöröződik meg a jogutódok között.

[12] Az ítéltábla alaptalannak találta a kérelmező Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét, ezért azt elutasította, és amelynek indokait az alábbiak – és az alább kifejtettek – szerint adja [Pp. 131. §-ának (4) bekezdése].

[13] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 131. §-ának (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását kezdeményezheti. Az ítéltábla azonban nem észlelte, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések az Alaptörvénybe ütköznek. Ezzel szemben – az alább részletezettek szerint – meg tudta határozni a vagyoni elégtételre való jogosultság vonatkozásában a jogutódlás következményeit a jogintézmény rendeltetése, a jogalkotói célok és az EJEB gyakorlata alapján.

[14] Az ítéltábla ezért érdemben bírálta el a fellebbezést, és azt megalapozatlannak találta.

[15] Az ítéltábla a fellebbezés helytálló hivatkozásának megfelelően annyiban korrigálta az elsőfokú végzés indokolásának [16] bekezdését, hogy az alapügyben nem volt másodfokú eljárás.

[16] Az ítéltábla továbbá fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzésnek a kérelmezettet 1 524 600 Ft vagyoni elégtétel és 38 372 Ft „perköltség” erejéig marasztaló rendelkezését.

[17] Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást, amelyből helytálló jogi következtetésre jutott. Az ítéltábla másodfokú eljárás egyedüli kérdését jelentő jogutódlás kapcsán egyetértett az elsőfokú végzés indokaival, ezért csak a fellebbezésben foglaltak miatt utal az alábbiakra.

[18] Az ítéltábla – részben az elsőfokú bíróság által is hivatkozott határozataiban – már számos alkalommal foglalkozott a vagyoni elégtételhez való jogosultsággal és az ahhoz kapcsolódó jogutódlással (pl. Pkf.II.20.142/2026/2. számú végzés). Ennek kapcsán következetes és állandó értelmezést alkalmazott, amely során nem került ellentétbe a nem vagyoni sérelmek kompenzálását érintő bírósági gyakorlattal, valamint az észszerű idő sérelmének kompenzálásával kapcsolatos hazai alkotmánybírósági és EJEB-gyakorlattal sem. Az alapjogi jogsérelem miatti bírósági eljárás kezdeményezése nem a sérelmet elszenvedett

személyéhez kötött. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:54. §-ának (1) bekezdésén alapuló személyiségi jogok akár élők közötti, akár halál esetére szóló jogutódlásának kizártságával szemben a személyiségi jognak nem minősülő észszerű időn belüli eljáráshoz való jog alapjogi sérelme esetén olyan jogszabályi rendelkezés nincs is, amely szerint az ezen alapuló igények személyhez kötődnek, ezért egyébként is az élők közötti és a halál esetére szóló anyagi jogi jogutódlás sem kizárt.

[19] A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy vagyoni elégtétel jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül. A vagyoni elégtételhez való jog alapja, hogy az eljárás figyelembe vehető időtartama meghaladja a törvényben meghatározott észszerű időtartamot és annak érvényesítésére a fél jogosult. A törvényi rendelkezésekből egyértelműen következik, hogy amennyiben valamelyik fél a perbe annak későbbi szakaszában lép be, azonban a per figyelembe vehető időtartama meghaladja annak észszerű időtartamát, úgy vagyoni igény érvényesítésére válik jogosulttá, függetlenül attól, hogy a perbeli részvételét követő időszak önmagában nem haladja meg a törvényi észszerű időtartamot.

[20] A vagyoni elégtétel intézményét a jogalkotó az EJEB Gázso kontra Magyarország ügyben meghozott ítéletében foglalt felhívás alapján, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 13. cikkében foglalt követelmény teljesítése érdekében vezette be a jogrendszerbe. Mivel a jogintézmény bevezetésére az Emberi Jogok Európai Egyezményének végrehajtása érdekében került sor, ezért a törvény alkalmazása során figyelemmel kell lenni az EJEB gyakorlatára is. Ugyanakkor a hatékony nemzeti szabályozás a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése érdekében egymástól eltérő is lehet: az EJEB a Szaxon kontra Magyarország ügyben (no.54421/21.) a Pevtv. szabályozását és kialakított gyakorlatát kellően hatékonnak találta.

[21] Helyesen vette alapul az elsőfokú bíróság, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak [az alapperben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 62. §-ának (3) bekezdése]. A perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iráni követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra. Ezért a kérelmező érvényesíthette a perbeli jogelődjének perbeli részvételére eső időtartamára is a vagyoni elégtételt, de nem azért, mert a vagyoni elégtétel iráni követelés tekintetében következett be – anyagi jogi – jogutódlás, hiszen a jogelődöt ilyen követelés a halála időpontjában nem is illette meg, hanem azért, mert az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt (pl. BDT2023. 4700). Ez alóli kivétel, hogy ha a jogutód nem lép a jogelőd helyébe, mert a perből nem bocsátják el, így nem következik be teljes alanycsere, úgy a jogutód csak a perbelépésétől jogosult vagyoni elégtételre (Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.101/2024/2. számú végzése).

[22] A bírói gyakorlat abban is állást foglalt, hogy az eljárási többes jogutódlás esetén – az előzőek szerint nem vitatva, hogy a jogutód perbeli részvételétől az észszerű idő megsértése a saját sérelme – a jogelődöt megillető vagyoni elégtétel a jogutódokat együttesen vagy egészében külön személyenként illeti meg, utóbbi esetben voltaképpen megtöbbszörözve a vagyoni elégtétel összegét. A Pevtv. a jogutódlás tekintetében semmilyen szabályt nem tartalmaz, ezért több jogutódot megillető vagyoni elégtételre jogosultság meghatározása során a bíróságoknak tekintettel kellett lenni az Alaptörvény 28. cikkéből és a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabálya értelmében a Pp. Preambulumából is következő iránymutatásokra, különösen a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésének és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatásának az elismert céljára. Ennek során kiemelten kellett értékelni, hogy a jogalkotó a vagyoni elégtételt az igazságszolgáltatási tevékenység hatékonyságának ösztönzése, a polgári peres eljárások elhúzódásával szembeni hatékony jogorvoslat megteremtése céljából vezette be és egy olyan modellt alkotott, amely számszerűsíthetően az eljárás időtartamához és a jogosultak perbeli részvételéhez kapcsolta annak mértékét.

[23] A kérelmező jogelődje pedig napi 400 Ft vagyoni elégtételre és nem napi 2X400 forint vagyoni elégtételre vált jogosulttá a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-ának (2) bekezdése alapján. A jogutód kérelmező észszerű időn belüli befejezéshez való joga a személyében csak akkortól érvényesülhetett, hogy félként a perben részt vesz, azt megelőzően csak a jogelődje perbeli részvétele miatt lett jogosult vagyoni elégtételre. Az alapjogi sérelem ugyan nem osztható, azonban ezt a sérelmet a perbe lépéséig nem a kérelmező, hanem a jogelődje szenvedte el, azaz erre az időre nem az ő jogsérelmét kell kompenzálni, hanem a jogutódlás folytán vált jogosulttá a jogelődjének erre az időre járó vagyoni elégtételére. Az a jogkövetkezmény, hogy az eljárásjogi jogutódlás folytán úgy kellett tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig részt vett volna, nem eredményezheti, hogy több vagyoni elégtételre lenne jogosult, mint amely jogelődjét összesen megillette volna. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy az eljárás elhúzódásáért felelős bíróság fizetési kötelezettsége nem attól függene, hogy hány fél részére okozott sérelmet, hanem hogy a sérelmet szenvedett félnek hány jogutódja van. Ha a perben részt vett félnek több jogutódja van, akkor az egyes jogutódok a perbelépésük engedélyezéséig nem a jogelődjüket megillető vagyoni elégtétel egészére, hanem erre az időszakra együttesen jogosultak arra a vagyoni elégtételre, amely jogelődjüket összesen megillette volna. A jogutódlás nem eredményezheti a jogszabály szerint járó vagyoni elégtétel megsokszorozódását (pl. Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.313/2025/2. és Pkf.II.20.125/2026/2. számú végzései).

[24] Nem mond ennek ellen az EJEB hivatkozott gyakorlata sem. Az EJEB által megítélt igazságos elégtétel összegére részletes, a kártérítés összegét előre is konkrétan meghatározhatóvá, kiszámíthatóvá tévő szabályozás nincs is, még annak figyelembevételével sem, hogy a bíróság törekszik a kártérítés összegére standardizált szabályok kialakítására. Az összecszerűség egyedi mérlegelése mellett ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy az EJEB kötelezően a jogutódok számától függetlenül azonos mértékű jóvátétel ítélendő meg.

Ezzel szemben a Korm. rendelet 1. §-ának (2) bekezdése az egy fél viszonylatában megítélhető vagyoni elégtétel napi összegét 400 Ft-ban szabályozza, azaz nem az EJEB gyakorlatában jelentkező mérlegeléstől teszi függővé.

[25] A Pevtv. alapján megítélt vagyoni elégtétel összege ezért a figyelembe vehető napok számának és a Korm. rendeletben meghatározott konkrét napi tételnek a szorzata; ekként utóbbi esetben határozható meg egyértelműen, hogy a jogelődöt milyen mértékű vagyoni elégtétel illetné meg. Nem következik ellenkező eredmény a hivatkozott alkotmánybíróági gyakorlatból sem. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás követelményét és ezzel kapcsolatban a bíróságokra irányadó értelmezési követelményeket elemezte, de nem érintette a jogutódlás kérdéskörét.

[26] Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy a kérelmező érvelésének elfogadása oda vezetne, hogy egy az alapügyben érintett fél pl. az ügy befejezését közvetlenül megelőző engedményezéssel korlátlan számban maga jogosíthatna fel bárkit a teljes vagyoni elégtétel követelésére.

[27] A kérelmező mindezek megítéléséhez alaptalanul kérte azt is, hogy az ítéltábla keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot az EJEB gyakorlatának mikénti értelmezése érdekében. A fellebbező fél kötelezettsége ugyanis a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének b) és d) pontjai alapján, hogy a fellebbezésben feltüntesse a kért felülbírálat okát és azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbezését alapítja; ezek alapján pedig a félnek – és nem például az Igazságügyi Minisztériumnak – kell feltüntetnie a fellebbezés alapjául szolgáló jogi érvelést. Emellett a bíróság egyébként sem háríthatja át valamely jogszabály értelmezését (Alaptörvény 28. cikk) egy közigazgatási szervre.

[28] Mindezek miatt az ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 389. §-a szerint alkalmazandó 383. § (2) bekezdése alapján.

[29] A kérelmezett pernyertes lett a másodfokú eljárásban, azonban nem számított fel másodfokú eljárási költséget, ezért arról nem kellett rendelkezni.

[30] A másodfokú eljárásban pervesztes kérelmező a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illetéket. Az ennek megfizetésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. §-ának (4) bekezdésén, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdésein alapul.

Debrecen, 2026. július 9.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k.
bíró